

Streszczenie

Praca poświęcona jest związkom wczesnej pragmatyki z rozwojem społeczno-poznawczym dzieci. Przedstawia teorie i badania wiążące posługiwanie się przez dzieci przedwerbalnymi oraz wczesno werbalnymi zdolnościami w celu adekwatnego oraz efektywnego komunikowania się z innymi osobami z ich rozwojem języka i teorii umysłu. Trzy publikacje składające się na rozprawę dotyczą trzech zagadnień, którym poświęcono jak dotąd najwięcej uwagi i miejsca w literaturze przedmiotu. Pierwszy, teoretyczny artykuł – Recursion as a common ground of mental, communicative and linguistic processes – opisuje jak i dlaczego złożone, rekursywne społeczno-poznawcze procesy, uważane za kluczowe głównie dla rozwoju języka i teorii umysłu, mogą także przejawiać się we wczesnej pragmatyce. Przyjęcie rozwojowej perspektywy pozwala zrozumieć dlaczego o rekursji można mówić nie tylko w kontekście językowej składni, teorii umysłu czy konwersacji, ale także prewerbalnej komunikacji. Drugi, empiryczny tekst – Relevance matters. Eighteenmonth-olds' use of relevant informative pointing as a predictor of two-year-olds' language abilities – przedstawia wyniki podłużnego badania nad związkiem pomiędzy posługiwaniem się relewantnymi vs nierelwantnymi gestami wskazującymi przez 18stomiesięczne polskie dzieci a ich późniejszymi zdolnościami językowymi. Zmierzone za pomocą nowego, opracowanego na potrzeby badań zadania, gesty relewantne są istotnym predyktorem rozumienia oraz używania języka. Trzecia publikacja – Ratunku! or Just Tunku! Evidence for the Reliability and Concurrent Validity of the Language Use Inventory–Polish – stanowi adaptację wystandaryzowanego narzędzia do pomiaru rozwoju pragmatyki jako powiązanej z rosnącymi poznawczo-społecznymi kompetencjami dziecka. Narzędzie posiada dobre wartości psychometryczne i jest wykorzystywane przez badaczy oraz klinicystów w różnych krajach. Tekst ujawnia rozwojową trajektorię pragmatyki u polskojęzycznych dzieci między 20 a 44 miesiącem życia, dając zarazem podstawy do międzykulturowych porównań. Podsumowując, rozprawa jest nowym i wyczerpującym ujęciem złożonych powiązań pragmatyki z różnymi zdolnościami społeczno-poznawczymi dzieci – ukazuje dodatkowe procesy leżące u podłoża jej związków z językiem u polskich dzieci oraz przyczynia się do opracowania polskiej wersji wystandaryzowanego narzędzia umożliwiającego jej pomiar. W ramach podsumowania, praca przedstawia istotne zagadnienia, które należy uwzględnić w przyszłych badaniach wczesnej pragmatyki.